

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/47/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114211104
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6114211104.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov Mgr. Kataríny Katkovej a JUDr. Petra Kvietka, vo veci starostlivosti o maloleté deti Q. K., nar. XX. XX. XXXX a Z. K., nar. XX. XX. XXXX, obe bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v C. C., deti rodičov - matky A. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, XXX XX C. C. a otca Q. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. X. Z.. XXX/XX, M., XXX XX H. H. D., v konaní zvýšenie výživného, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/156/2014-72 zo dňa 11. 07. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 11. 07. 2014 zmenil rozsudok Okresného súdu Brezno č. k. 8P/116/2012-34 zo dňa 12. 06. 2012 vo výroku o výživnom na maloleté deti Q. K., nar. XX. XX. XXXX a Z. K., nar. XX. XX. XXXX tak, že otec maloletých detí (ďalej len „otec“) je povinný prispievať na ich výživu zvýšeným výživným zo sumy 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrené dieťa a to na maloletého Q. v sume 70,- Eur mesačne a na maloletého Z. v sume 60,- Eur mesačne od 01. 07. 2014, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, do rúk matky maloletých detí (ďalej len „matka“).

Z rozsudku okresného súdu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 8P/116/2012-34 zo dňa 12. 06. 2012 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na ich výživu minimálnou výškou výživného. V čase predchádzajúcej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom, bol otec nemajetný, nezamestnaný, bez príjmu. Nevznikol mu nárok na dávku v hmotnej núdzi. Nemal inú vyživovaciu povinnosť okrem vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Žil v spoločnej domácnosti so starou matkou. Matka bola rozvedená, nemajetná, pracovala ako G. v S. v H. F. D. Q. v C. C. s priemerným mesačným čistým príjmom 400,- Eur. Nemala inú vyživovaciu povinnosť okrem vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Žila s druhom B. U. v jednoizbovom byte. Maloletý Q. mal v čase predchádzajúcej úpravy XX rokov, bol žiakom X. ročníka základnej školy. Maloletý Z. mal X rokov, bol žiakom X. ročníka Základnej školy v C.. Maloleté deti boli zdravé.

Od predchádzajúcej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom nastala zmena pomerov na strane maloletých detí, ktoré sú o 2 roky staršie. Úmerne s ich vekom a rastom došlo k zvýšeniu nákladov spojených so zabezpečením ich stravovania, ošatenia, obutia, krytia ich kultúrnych, školských a športových potrieb. Maloletý Q. má XX rokov, ukončil X. ročník základnej školy. Maloletý Z. má X rokov, ukončil X. ročník základnej školy. Matke vznikajú náklady s ich školskou dochádzkou, s kúpou školských potrieb a pomôcok, s ich športovou činnosťou (U. činnosťou). Aktuálny priemerný mesačný príjem matky je vo výške 343,35 Eur. Nepribudla jej vyživovacia povinnosť. Žije v spoločnej domácnosti s druhom, ktorý je živnostníkom. Otec bol zamestnaný v období od 09. 04. 2012 do 30. 07. 2014 (správne

malo byť uvedené od 09. 04. 2013 do 31. 07. 2013) u zamestnávateľa A. Z., A. E. XX, H.. Jeho hrubá mzda v uvedenom období bola vo výške 1261,51 Eur, t. j. 1092,58 Eur netto. Pracovný pomer so zamestnávateľom bol ukončený na základe dohody. Je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v C.. V období od 01. 08. 2013 do 30. 05. 2014 mu nevznikol nárok na dávku v nezamestnanosti. Na výživu maloletých detí neprispieva riadne a včas výživným.

Podľa názoru okresného súdu otec počas prvostupňového konania nepreukázal, že si hľadal zamestnanie, resp. že sa podrobil konkurzným (výberovým) konaniam. Môže sa uchádzať o zamestnanie aj mimo miesta bydliska, pretože nezabezpečuje starostlivosť o maloleté deti. V jeho súčasných osobných, majetkových a zárobkových možnostiach a schopnostiach je prispievať na výživu maloletých detí zvýšeným výživným.

Proti rozsudku okresného súdu podal otec v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal o preskúmanie podmienok starostlivosti (vrátane bytových podmienok) matky o maloleté deti. Uviedol, že matka požíva alkoholické nápoje, chodí domov neskoro a maloleté deti stresuje. Nestará sa o ne. Prispel na úhradu nákladov v súvislosti s výletmi maloletých detí. Snaží sa nájsť si zamestnanie.

Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka maloletých detí k odvolaniu otca vyplýva, že v starostlivosti matky o maloleté deti neboli zistené žiadne nedostatky. Od predchádzajúcej úpravy výživného sa zmenili pomery na strane maloletých detí. Zvýšili sa náklady v súvislosti s ich výdavkami na školské a kultúrne potreby, s cestovným do školy, so zabezpečením ošatenia, obutia, stravovania, bývania a so zdravotnou starostlivosťou.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že sa o maloleté deti stará riadne. Pracovný pomer s bývalým zamestnávateľom v L. v Q. H. ukončila so zdravotných dôvodov. Ku skončeniu jej pracovného pomeru nedošlo v dôsledku užívania alkoholických nápojov. Maloleté deti netrpeli nikdy hladom. Otec prispieva na ich výživu nepravidelne. Mal by si nájsť stabilné zamestnanie. Maloletým deťom kúpil oblečenie, resp. obuv jedine pred pojednávaním. Pri príležitosti vianočných sviatkov im nedaroval žiadne darčeky. Poukázala na to, že sa jej zvýšili výdavky v súvislosti s výživou maloletých detí. Otec si nehladá intenzívne zamestnanie. Finančne jej pomáhajú matka a priateľ. Medzi ňou a priateľom nedochádza ku konfliktným situáciám.

Na základe podaného odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „O. s. p.“), vec prejednal v medziach daných odvolaním a v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p., bez nariadenia ústneho pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p., s použitím § 156 ods. 3 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil z týchto dôvodov:

Podľa ustanovenia § 78 ods. 1, 3 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „ZR“), dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri

skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods.1, prvá veta ZR, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Podľa ustanovenia § 76 ods.1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Po oboznámení sa s obsahom spisu a okresným súdom vykonanými dôkazmi odvolací súd konštatuje, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu je vecne správny. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením rozsudku okresného súdu (§ 219 ods. 2 O. s. p.), ktoré je dostatočne jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, a teda, spĺňa zákonné podmienky odôvodnenia uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že Zákon o rodine na zmenu súdnych rozhodnutí explicitne nevyžaduje podstatnú zmenu okolností, napriek tomu, vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch. V zmysle záverov aplikačnej praxe preto treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len prípady, ak sa preukáže také okolnosti, ktoré sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom súdnom spise vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu súdnemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenie skutkovej situácie v rámci konaní o výživnom. Relevantnú zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcom rozhodnutiu súdu. Z daného vyplýva, že existenciu zmeny, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia, posúdi súd a to porovnaním okolností dôležitých pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodnutia a v čase nového rozhodnutia. Nakoľko predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, čím sa rozumie výrazná zmena tých okolností na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, ktorá môže spočívať buď v zmene subjektívnych ale i objektívnych skutočností, ktoré súvisia so zmenou v oblasti príjmových pomerov, výdavkov, celkových majetkových pomerov, zmenou potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechodom medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmenou zdravotných pomerov, stratou zamestnania, dlhodobou práceneschopnosťou, vznikom novej vyživovacej povinnosti, nadobudnutím spôsobilosti dieťaťa samostatne sa živiť a pod.

Je nesporné, že výdavky spojené so starostlivosťou o maloleté deti od predchádzajúcej úpravy výživného, teda od r. 2012 vzrástli, čo je objektívne dané jednak všeobecným nárastom všetkých nákladov, pričom nárast nákladov na ich výživu a na uspokojenie ich osobných potrieb sa prirodzene zvýšil i v súvislosti s vekom maloletých, so štúdiom na prvom a druhom stupni základnej školy a so záujmami maloletých.

Okresný súd pri svojom rozhodnutí správne zohľadnil to, že osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje výhradne matka a že táto jej osobná starostlivosť fakticky predstavuje naturálny ekvivalent materiálnej hodnoty, čiastočne zodpovedajúci tomu, čo poskytuje otec vo forme výživného. Okresný súd prihliadol i na to, že u matky došlo k zníženiu jej príjmu, pretože jej priemerný čistý zárobok u zamestnávateľa L. s. r. o., so sídlom C. C., L. K. X v období od mája r. 2013 do januára r. 2014 bol vo výške 343,35 Eur mesačne (č.l.31-35 spisu). V čase predchádzajúcej úpravy výživného bol jej čistý príjem vo výške 400,- Eur mesačne. Matka od marca 2014 bola dlhodobo práceneschopná. Matka má naďalej vyživovaciu povinnosť jedine k maloletému Q. a k maloletému Z..

Na strane otca došlo od predchádzajúcej úpravy k zmene okolností. V čase predchádzajúcej úpravy jeho vyživovacej povinnosti bol vedený na ÚPSVaR C. v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Od 09. 04. 2013 do 31. 07. 2013 bol zamestnaný na základe pracovnej zmluvy u zamestnávateľa Z. A. s miestom podnikania J. E. XXX/XX, H. s priemerným čistým zárobkom vo výške 273,15 Eur mesačne (č.l. 50-51 spisu). Ku skončeniu jeho pracovného pomeru došlo na základe dohody. Otec je od 01. 08. 2013 vedený na ÚPSVaR C. v evidencii uchádzačov o zamestnanie (č.l. 25 spisu). Nepoberá dávku v hmotnej núdzi, ani iné sociálne dávky (č.l. 22 spisu). Nepribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť.

Odvolací súd poukazuje na to, že princíp potenciality príjmov je prvkom, ktorý výrazne ochraňuje záujmy oprávneného z dôvodu, aby v rámci majetkových vzťahov odvodených od príslušných osobných rodinnoprávných vzťahov boli uspokojené potreby subjektov týchto vzťahov, a teda siaha až do tej miery, že umožňuje hodnotiť nielen jeho životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie aplikácie tohto princípu sa vidí v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby sa jeho konaním znižoval jeho rozsah. V konkrétnom prípade môže byť takouto okolnosťou napríklad zmena zamestnania, na základe ktorej povinný dosahuje nižší príjem, ďalej môže ísť o prípad, keď bez závažného dôvodu ukončí podnikateľskú činnosť, alebo pracovný pomer, porušenie pracovnej disciplíny, ktoré malo za následok skončenie pracovného pomeru a pod.. Obdobne možno posudzovať situáciu zamestnanca s určitou kvalifikáciou, v dôsledku čoho objektívne môže vykonávať prácu v lepšie ohodnotenej pracovnej pozícii. Za vzdanie sa majetkového prospechu sa spravidla považuje i odmietnutie dedičstva, výhry, daru. Dôsledkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho príjmu, t. j. príjmu pred zmenou výhodnejšieho zamestnania, príjmu, aký by dosahoval vo vyššie ohodnotenej pozícii, z príjmu, ktorý by dosahoval pred skončením pracovného pomeru, resp. vychádza z majetkových pomerov, ktoré by dosiahol v prípade nevzdania sa majetkového prospechu.

Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že podľa § 62 ods. 5 ZR výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami povinného rodiča.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že v priebehu prvostupňového konania otec neprodukoval žiaden dôkaz o tom, že si aktívne hľadal zamestnanie, ktoré by bolo adekvátne jeho vzdelaniu a praxi.

Podľa názoru odvolacieho súdu, je v objektívnych možnostiach a schopnostiach otca (pri využití svojho pracovného potenciálu), získať príjem, z ktorého by si mohol plniť vyživovaciu povinnosť v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine.

V súvislosti s odvolacou námietkou otca odvolací súd uvádza, že v priebehu prvostupňového konania bolo vykonané dokazovanie aj ohľadne sociálnych pomerov maloletých detí. Matka býva s maloletými deťmi a s partnerom B.B., nar. XX. XX. XXXX v prenajatom dvojizbovom byte v C. C., S. X, v novostavbe bytového domu. Maloleté deti majú zariadenú samostatnú detskú izbu (č.l. 26 spisu). Zo správy zamestnávateľa matky vyplýva, že je „pracovitá, zodpovedná, dá sa na ňu spoľahnúť, nie sú s ňou žiadne problémy, rešpektuje pokyny nadriadených“ (č.l. 30 spisu).

Odvolací súd konštatuje, že neboli zistené žiadne nedostatky vo výchovnom prostredí a v spôsobe starostlivosti matky o maloleté deti, eventuálne nebolo zistené, že by matka na ne vplývala negatívnym spôsobom (napr. požívaním alkoholických nápojov), a preto odvoláciu námietku otca považuje za neopodstatnenú.

Za tento skutkový a právny stav rozhodol okresný súd správne, keď zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletým deťom, a preto odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.